

*Звіт
про проведення корекційної роботи
з дітьми з особливими освітніми
в комунальному закладі «Запорізька спеціальна
загальноосвітня школа-інтернат «Джерело»
Запорізької обласної ради
2021-2022*

Зміст

1. Створення умов для корекційної роботи з дітьми з особливими освітніми в школі- інтернаті «Джерело»

1.1. Зміст та основні напрямки корекційно-педагогічної діяльності

1.2. Корекційно-розвивальні програми для дітей з особливими освітніми потребами

1.3. Перелік корекційних засобів навчання для дітей з особливими освітніми потребами, які використовуються педагогами «Джерела»

2. Результативність наданих корекційно-розвиткових послуг

3. Пріоритетні завдання освітнього закладу «Джерело» щодо реалізації корекційно-розвитково-реабілітаційної діяльності.

Додатки:

- ☐ Стан проведення корекційної роботи щодо розвитку слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та сформованості навичок вимови у здобувачів освіти 1-12 класів / **Додаток 1/;**
- ☐ Реалізації корекційної складової навчальних програм в класах для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату щодо забезпечення умов для формування творчих здібностей здобувачів освіти/ **Додаток 2/;**
- ☐ Узагальнення результативності корекційної роботи за 2021-2022 н.р. щодо формування й розвитку навичок сприймання зв'язного розмовного мовлення за допомогою зорового та слухового аналізаторів в учнів з порушеннями слухової функції 1-12 класів/ **Додаток 3/.**

Створення умов для корекційної роботи з дітьми з особливими освітніми в школі- інтернаті «Джерело»

Об'єктом особливої уваги державної політики України є діти з особливими потребами. Щоб забезпечити їхній розвиток і надання можливості отримання якісної освіти створюється розгалужена мережа спеціальних освітніх закладів, проводиться реформування освіти та вдосконалюються форми навчання «особливих дітей» для створення найсприятливіших умов їхньої інтеграції в суспільство. Організація освіти, зорієнтованої на ті чи інші проблеми розвитку дитини, передбачає комплексну медико-педагогічну, фізичну, соціальну реабілітацію дітей упродовж усього періоду їхнього навчання. Водночас специфіка навчальної діяльності дітей з особливими потребами вимагає внесення суттєвих корективів до змісту, структури та організації навчальної, корекційно-виховної роботи.

У 23 статті Конвенції про права дитини зазначено: «...розумово чи фізично неповноцінна дитина повинна проводити повноцінне гідне життя в умовах, які забезпечили б її гідність, сприяли її впевненості в собі і полегшували б її активну участь у житті суспільства». Відповідно цього документу для здійснення корекції порушень у фізичному та психічному розвитку учнів з особливими освітніми потребами має проводитися відповідна корекційно-педагогічна діяльність, яка є складним психофізіологічним і соціально-педагогічним явищем, що охоплює весь освітній процес.

В рамках реалізації проблемної теми школи модифікація єдиного корекційно-реабілітаційного простору забезпечується у нашому освітньому закладі завдяки створенню організаційно-педагогічних умов, однією з яких є всебічна корекційно-реабілітаційна підтримка учнів з особливими потребами протягом усього процесу навчання і виховання.

Навчання дітей з особливими освітніми потребами здійснюється за навчальними планами, програмами, підручниками, посібниками, рекомендованими Міністерством освіти і науки України для відповідних типів загальноосвітніх закладів, або за індивідуальними програмами.

Інваріантна складова навчальних планів для спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами обов'язково включає години корекційно-розвиткових занять, спрямованих на вирішення завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку учнів, а саме:

- розвиток зорового чи слухового сприймання, мовлення, корекцію пізнавальної діяльності, фізичний розвиток, формування навичок просторового, соціально-побутового орієнтування;

- розвиток навичок саморегуляції та саморозвитку учнів шляхом взаємодії з навколишнім середовищем на основі знань, умінь і навичок мовленнєвої, зокрема, комунікативної діяльності і творчості;

- формування компенсаційних способів діяльності як важливої передумови підготовки дітей з особливими освітніми потребами до навчання в основній школі;

- створення передумов для соціальної реабілітації та інтеграції, розвиток самостійності та життєво важливих компетенцій, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку.

Зміст та основні напрямки корекційно-педагогічної діяльності

В рамках концепції спеціального навчання і виховання дітей з особливостями психофізичного розвитку корекційно-педагогічна робота займає центральне положення в єдиному педагогічному процесі «Джерела». Корекційна діяльність є складовою частиною загальної освіти, в той же час має свій специфічний напрямок при здійсненні навчально-виховного процесу.

Основні напрямки корекційно-педагогічного процесу:

- корекційний вплив на дитину факторами середовища («терапія середовищем»);
- корекційний напрямок навчального процесу;
- спеціальний підбір культурно-масових засобів;
- психогігієна сімейного виховання;
- корекція окремих сторін психічної діяльності;
- розвиток процесів мислення;
- розвиток різних видів мислення;
- корекція порушень емоційно-вольової сфери;
- розвиток мовлення;
- розвиток уявлень про навколишній світ;
- збагачення словникового запасу;
- корекція індивідуальних прогалин у знаннях;
- відновлення позитивних якостей, які одержали незначну девіацію;
- накопичення навичок моральної поведінки.

В основі спеціальних методів і прийомів корекційно-педагогічної діяльності лежать загальнопедагогічні підходи, які направлені на розвиток збереження або відновлення порушених функцій організму, знань чи умінь дитини. Це методи вправ, переконань, прикладу, стимулювання поведінки і діяльності дітей з відхиленнями в розвитку та поведінці.

Зміст корекційно-розвиткової роботи визначається з урахуванням особливостей розвитку дітей з особливими освітніми потребами, мети, завдань та напрямів такої роботи.

Корекційно-розвиткові заняття для дітей з порушеннями слуху (глухих дітей та дітей зі зниженим слухом)

Мета: формування у здобувачів освіти способів комунікативної діяльності, всебічний розвиток особистості, створення передумов для соціальної адаптації та інтеграції дітей.

Основними завданнями корекційно-розвиткової роботи є:

1. Розвиток особистості (когнітивної, емоційно-вольової, ціннісномотиваційної і поведінкової сфер) та формування комунікативних навичок за допомогою словесної та жестової мов.
2. Подолання вторинних порушень пізнавальної діяльності.
3. Удосконалення навичок спілкування на слухозоровій основі (використання збережених аналізаторів та розвиток слухового сприймання), сприймання та продукування мовлення.
4. Розширення поняття про оточуюче середовище, поповнення запасу словесних та жестових одиниць.
5. Посилення слухового компоненту в умовах слухозорового та вібраційного сприймання мовлення.

6. Індивідуальна корекція порушень розвитку засобами лікувальних методик (медикаментозної, масажу, лікувальної фізкультури, фізіотерапії, психотерапії та ін.).

Основні напрями корекційно-розвиткової роботи: розвиток слухового сприймання та формування вимови; розвиток слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови, ритміка; лікувальна фізкультура, фонетична ритміка (дошкільники).

Корекційно-розвиткова робота для дітей з тяжкими порушеннями мовлення.

Мета: компенсація порушень мовленнєвого розвитку та створення умов для формування навичок вільної комунікації, що сприятиме включенню дітей з тяжкими порушеннями мовлення до суспільного життя.

Основними завданнями корекційно-розвиткової роботи є:

1. Визначення порушень мовленнєвого розвитку та механізмів їх виникнення.
2. Подолання мовленнєвих порушень з урахуванням механізмів їх виникнення та з опорою на найбільш збережені компоненти мовленнєвої та пізнавальної діяльності.
3. Попередження появи вторинних порушень мовленнєвого (дисграфії, дизорфографії та дислексії) та пізнавального розвитку.
4. Формування здатності здійснювати комунікацію в різних сферах спілкування з урахуванням мотивації, мети та соціальних норм поведінки.

Основні напрями корекційно-розвиткової роботи: корекція мовлення, корекція розвитку, логоритміка, лікувальна фізкультура.

Корекційно-розвиткові заняття для дітей з порушенням опорно-рухового апарату

Мета: створення та забезпечення психофізичного та особистісного розвитку дітей із порушеннями опорно-рухового апарату, корекції наявних порушень психофізичного розвитку та забезпечення умов для розвитку усіх психічних процесів, що сприятиме максимальній соціалізації дітей.

Основними завданнями корекційно-розвиткових занять є:

1. Визначення наявних порушень психофізичного розвитку дитини із порушеннями опорно-рухового апарату.
2. Подолання порушень з урахуванням механізмів їх виникнення з опорою на найбільш збережені функціональні системи розвитку.
3. Попередження появи та корекція вторинних порушень психофізичного розвитку.
4. Формування здатності здійснювати комунікацію в різних сферах спілкування з урахуванням мотивації, мети та соціальних норм поведінки.
5. Нормалізація м'язового тону організму дитини через інтеграцію мовленнєвої, пізнавальної, рухової діяльностей.

Основні напрями корекційно-розвиткової роботи: лікувальна фізкультура, корекція розвитку.

Корекційно-розвиткові заняття для дітей з інтелектуальними порушеннями

Мета: психосоціальний розвиток та корекція психофізичних порушень дітей з інтелектуальними порушеннями; формування навичок життєдіяльності в соціальному середовищі.

Основними завданнями корекційно-розвиткових занять є:

1. Формування особистісних якостей дитини, розвиток і корекція всіх психічних процесів, сприяння психологічній адаптації та соціальної реабілітації дітей.
2. Розвиток та подолання порушень усного та писемного мовлення.
3. Корекція та розвиток рухових порушень та недоліків фізичного розвитку, формування вмінь диференціювати рухи відповідно до ступеня мускульних навантажень, темпу рухів, підпорядкування рухів музиці.

Основні напрями корекційно-розвиткової роботи: розвиток мовлення, соціально-побутове орієнтування, лікувальна фізична культура, ритміка.

У роботі з цією категорією дітей важливо приділяти увагу формуванню у них певного обсягу знань, адекватність поведінки та вміння діяти у конкретних життєвих ситуаціях.

Зміст корекційних занять спрямований на вирішення специфічних завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку учнів, і реалізується через групові та індивідуальні заняття.

Корекційно-розвивальні програми для дітей з особливими освітніми потребами

На I етапі реалізації науково-методичної проблеми закладу, одним із завдань було створення банку науково-методичних матеріалів та навчально-методичного забезпечення, першим внеском щодо реалізації завдань організаційно-підготовчого етапу став відпрацьований банк переліку корекційно-розвивальних програм для дітей з особливими освітніми потребами, які апробовані та ефективно впроваджуються педагогами «Джерела».

Комплекти *корекційно-розвивальних програм містять* розробки занять для дітей з особливими освітніми потребами, спрямованих на активізацію та стимулювання пізнавальної діяльності, розвиток емоційно-вольової сфери, комунікативних навичок, сприяння адаптації учнів до школи; методичні рекомендації педагогам щодо вдосконалення роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

Програми з корекційно-розвиткової роботи для дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами

- Програма розвитку глухих дітей дошкільного віку ,рекомендовано Міністерством освіти і науки України (лист Міністерства освіти і науки України № 1/11-11626 від 17.07.2013)
- Програма з фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку “Казкова фізкультура” / М. М. Єфименко. — Тернопіль : Мандрівець, 2014.
- Програма розвитку дітей дошкільного віку з порушеннями опорно-рухового апарату, рекомендовано Міністерством освіти і науки України (лист Міністерства освіти і науки від 05.12.2012 №1/11-18795)

Програми з корекційно-розвиткової роботи для дітей з порушеннями слуху

1. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови для глухих дітей» для підготовчих, 1-5 класів загальноосвітніх навчальних закладів зі спеціальною та інклюзивною формами навчання, навчально-реабілітаційних центрів (авт. Федоренко О. Ф., Ломакіна О. М., Васильєва В. В., Юхимович Л. Ф., Аркуша Ю. М.).

2. Програма з корекційно-розвиткової роботи **«Розвиток слухового сприймання та формування вимови** для дітей зі зниженим слухом» для підготовчих, **1-5** класів загальноосвітніх навчальних закладів зі спеціальною та інклюзивною формами навчання, навчально-реабілітаційних центрів (авт. Федоренко О. Ф., Мала Н. І., Савчук О. О., Москаленко Т. І.).
3. Програма з корекційно-розвиткової роботи **«Ритміка»** для підготовчого, **1-4** класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями слуху (авт. Вовченко О. А.).
4. Програма з корекційно-розвиткової роботи **«Розвиток слухового сприймання та формування вимови** для дітей зі зниженим слухом» для 6-10 класів загальноосвітніх навчальних закладів (спеціальних та з інклюзивним навчанням), навчально-реабілітаційних центрів (Федоренко О. Ф., Автомонова І. В., Різоль М. В., Коноваленко М. В.).
5. Програма з корекційно-розвиткової роботи **«Розвиток слухового сприймання та формування вимови** для дітей зі зниженим слухом» для 11-12 класів загальноосвітніх навчальних закладів (спеціальних та з інклюзивним навчанням), навчально-реабілітаційних центрів (Федоренко О. Ф., Автомонова І. В., Різоль М. В., Коноваленко М. В.).
6. Програма з корекційно-розвиткової роботи **«Розвиток слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови для глухих дітей»** для **6-10** класів загальноосвітніх навчальних закладів (спеціальних та з інклюзивним навчанням), навчально-реабілітаційних центрів (Федоренко О. Ф., Васильєва В. В., Юхимович Л. Ф., Ільченко Е. С.).
7. Програма з корекційно-розвиткової роботи **«Розвиток слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови для глухих дітей»** для **11-12** класів загальноосвітніх навчальних закладів (спеціальних та з інклюзивним навчанням), навчально-реабілітаційних центрів (Федоренко О. Ф., Васильєва В. В., Юхимович Л. Ф., Ільченко Е. С.).
8. Програма з корекційно-розвиткової роботи **«Лікувальна фізична культура»** для підготовчих, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей зі зниженим слухом (Форостян О. І., Шеремет Б. Г., Лецій Н. П., Малій В. М.).
9. Програма з корекційно-розвиткової роботи **«Лікувальна фізична культура»** для підготовчих, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для глухих дітей (Форостян О. І., Шеремет Б. Г., Лецій Н. П., Малій В. М.).
10. Програма з корекційно-розвиткової роботи **«Лікувальна фізична культура»** для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для глухих дітей (Форостян О. І., Шеремет Б. Г., Лецій Н. П., Малій В. М.).
11. Програма з корекційно-розвиткової роботи **«Ритміка»** для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для глухих дітей (Вовченко О. А.).

Якщо уважно проаналізувати даний перелік корекційних програм для дітей з порушеннями слуху, то можна побачити, що важливе місце посідають програми з розвитку слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови, розроблені програми з лікувальної фізкультури та ритміки. Але при роботі з такою категорією дітей бракує програм щодо розвитку пізнавального та інтелектуального потенціалу у дітей з порушеннями слуху.

Програми з корекційно-розвиткової роботи для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату

1. **«Корекція розвитку»** (базова). Програма з корекційно-розвиткової роботи для підготовчого, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату. Чеботарьова О. В., Іоганова Н. А. (програма за вибором вчителя в залежності від психофізичних особливостей учнів).
2. **«Корекція розвитку»** (Соціальна адаптація першокласника). Програма з корекційно-розвиткової роботи для спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату. Яременко О. В. (програма за вибором вчителя в залежності від психофізичних особливостей учнів).
3. **«Корекція розвитку»** (Формування графічних навичок у дітей підготовчого та перших класів). Програма з корекційно-розвиткової роботи для спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату. Чорна І. В. (програма за вибором вчителя в залежності від психофізичних особливостей учнів).

4. **«Корекція розвитку» (Лего-конструювання).** Програма з корекційно-розвиткової роботи для підготовчого, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату. Лапін А. В. (програма за вибором вчителя в залежності від психофізичних особливостей учнів).
5. **«Корекція розвитку» (Арт-корекція).** Програма з корекційно-розвиткової роботи для підготовчого, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату. Брусенська І. М. (програма за вибором вчителя в залежності від психофізичних особливостей учнів).
6. **«Корекція розвитку» (Формування навчально-мовленнєвої діяльності учнів за допомогою казки).** Програма з корекційно-розвиткової роботи для підготовчого, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату. Літинська Я. Г., Трембало́вич І. П. (програма за вибором вчителя в залежності від психофізичних особливостей учнів).
7. **«Корекція розвитку» (Світ Монте́ссорі).** Програма з корекційно-розвиткової роботи для підготовчого, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату. Дишлюк Т. Б. (програма за вибором вчителя в залежності від психофізичних особливостей учнів).
8. **«Корекція розвитку». (Методичні рекомендації).** Програми з корекційно-розвивальної роботи для підготовчого, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей із порушеннями опорно-рухового апарату. Чеботарьова О.В.
9. Програма з корекційно-розвиткової роботи **«Корекція розвитку»** (базова) для 11-12 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (Чеботарьова О. В., Іоганова Н. А., Топчій Н. Г.).
10. Програма з корекційно-розвиткової роботи **«Корекція розвитку»** (базова) для 5-9 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (Чеботарьова О. В., Іоганова Н. А., Топчій Н. Г.).
11. Програма з корекційно-розвиткової роботи **«Програма корекційних занять з ЛФК** для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату» для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (Остапенко Т. В., Авраменко Ю. В., Свистун Г. М.).

Вибір програм з корекційно-розвиткової роботи здійснювався педагогами, по-перше, в залежності від психофізичних особливостей учнів, а також від тієї проблеми, які підлягає корекції, від інтересів і схильностей дітлахів, від творчого надбання педагогів. Це теж досить важливо, адже якщо педагог захоплений якоюсь справою, то він зможе запалити і бажання в учня.

Окрім базових програм педагоги обрали: формування навчально-мовленнєвої діяльності учнів за допомогою казки, арт-корекцію, лего-конструювання.

Програми з корекційно-розвиткової роботи для дітей з інтелектуальними порушеннями

1. Програми з корекційно-розвиткової роботи **«Острівець здоров'я»** для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (автори: Ковтун А.В., Кунникова О.О., Стригунова О.М., Бобренко І.В.).
2. Програма з корекційно-розвиткової роботи **«Лікувальна фізкультура»** для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (Бобренко І.В.).
3. Програма з корекційно-розвиткової роботи **«Соціально-побутове орієнтування»** для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (автор: Ярмола Н.А.).
4. Програма з корекційно-розвиткової роботи **«У світі ритмів»** для 1-4 класів з спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (автори: Левченко Л.Й., Гладченко І.В.).
5. Програма з корекційно-розвиткової роботи **«Музичні краплинки»** для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (автори: Шеклунова Н.О., Міненко А.В.).

6. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток психомоторики та сенсорних процесів» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (автори: Жук Т.Я., Трикоз С.В.).
7. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Театральна логоритміка» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (автори: Папета О.В., Демянович М.З., Компанієнко О.М., Гладченко І.В.).
8. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток мовлення з використанням методики ТАН-Содерберг» для 2-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (автори: Заремба В.В., Ліщук Н.І., Морозова Н.В., Блеч Г.О.).
9. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток мовлення» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти дітей з інтелектуальними порушеннями (автори: Хайдарова О.С., Блеч Г.О.).
10. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Соціально-побутове орієнтування» (варіативний модуль «Подорож у життя») для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями (Міненко А. В., Грикун А. С.).
11. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток мовлення» для учнів 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів з помірними інтелектуальними порушеннями (Хайдарова О. С., Блеч Г. О.).
12. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Ритміка» для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями (Редько Л. О., Безкоровайна Л. А., Гладченко І. В.).
13. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Театральна логоритміка» для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями (Папета О. В., Іванченко С. В., Гладченко І. В.).
14. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Лікувальна фізична культура» для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями (Бобренко І. В.).
15. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Соціально-побутове орієнтування» для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Остапенко Л. І., Тарновська Л. І.).
16. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Світ мистецтва» для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Дмитрієва І. В.).

Дуже цікавою дієвою є корекційна програма «Театральна логоритміка» «Розвиток мовлення з використанням методики ТАН-Содерберг».

Обираючи корекційні програми для роботи з дітьми педагоги ретельно проаналізували інтереси дітей, потреби, прогалинами в розвитку, які утворилися протягом дошкільного періоду, і тепер заважають їй успішно навчатися. Адже корекційно-розвивальне навчання передбачає поглиблену роботу з корекції психічних функцій, пізнавальної діяльності, навичок спілкування, а також з розвитку вмінь і навичок у процесі трудового навчання спроможності і здібностей дітей тощо.

Задля ефективної та продуктивної роботи щодо корекційно-реабілітаційної діяльності в освітньому закладі наявна сучасна матеріальна база корекційних засобів навчання, це і багатофункціональні пристрої для друку, сканування, копіювання, ламіновань, мультимедійних проекторів, інтерактивні дошки для навчальної роботи, магнітно-крейдові дошки тощо. Кожного року методична база кожного кабінету поповнюється роздатковим дидактичним матеріалом, предметними таблицями, муляжами, матеріалами для дослідів, конструкторами, наборами геометричних фігур, моделями площини, об'єму, муляжами тощо. В нашому закладі ефективно функціонує лінгафонний кабінет, дві спортивні зали, тренажерна зала, кабінет ритміки, ЛФК.

Перелік корекційних засобів навчання для дітей з особливими освітніми потребами, які використовуються педагогами «Джерела»

1. Сучасно облаштован кабінет для фронтальної роботи з розвитку слухо-зорово-тактильного сприймання мовлення та формування вимови, придбано приладдя для слухової роботи:

- Індукційна петля PhonicEarLogia з підсилювачами - це пристрій, який передає звукові сигнали (наприклад, музику, телепередачу, радіосповіщення) без шумових перешкод на слуховий апарат слабчучих людей.

- Аудіометер AD-226/(За допомогою гібридного діагностичного аудіометра AD-226 ви можете з легкістю виконувати стандартні аудіометричні вимірювання порогів повітряним чи кістковим шляхом, а також різноманітні додаткові обстеження.

- AD-226 – це повноцінний діагностичний аудіометр, який можна використовувати без підключення до комп'ютера.)

- Слухомовний тренажер для реабілітації дітей з порушеннями слуху та мовлення "СВІТ ЗВУКІВ". Тренажер призначений для індивідуальних занять з розвитку слуху та мовлення, формування та корекції звуковимовляння дітей від 2-х років у спеціальних навчально-виховних та реабілітаційних закладах для дітей з особливими потребами. Забезпечує дітям візуальне та звукове представлення процесу вимовляння ними звуків, слів та речень. Тренажер складається з трьох модулів: „Світ звуків I", "Світ звуків II" та "Видима мова". Даний тренажер встановлено на 6 комп'ютерах.

- Індивідуальні слухові апарати (101 одиниця) фірм: «Otikon», «Swift», «GetBTE», «Safari», «SenseiBTE», «SumoDM»

- Мультимедійні акустичні системи SPS-702

- Мікрофони, навушники

- Комплекти наборів для постановки та корекції звуків (шпателя) – 1шт .

- Логопедичні зонди для постановки звуків та логопедичного масажу.

- Магнітна дактильна азбука.

- Набори музичних інструментів.

- Альбоми для розвитку мовлення

- Дидактичні ігри для розвитку мовлення.

У вересні 2020 року комунальна установа «Центр фінансово-статистичного аналізу та матеріально-технічного забезпечення освітніх закладів» Запорізької обласної ради передала вихованцям школи-інтернату «Джерело» комплект «Навчально-корекційне обладнання з програмним забезпеченням «Світ звуків».

Упродовж 2020-2021 навчального року у рамках співпраці зі Світовим банком та за підтримки Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України АККОРД ГРУП, а також завдяки участі педагогів «Джерела» в грантовій діяльності у Запорізькій спеціальній загальноосвітній школі-інтернаті «Джерело» відбулося відкриття сучасного, інтерактивного, багатофункціонального освітнього простору ХАБУ зі STEAM-лабораторією, організація якої забезпечить формат якісного розвитку природничо-математичної освіти в закладі.

Обладнання STEAM-лабораторії не лише надасть можливість здобувачам освіти «Джерела» приймати участь у навчальних експериментах, соціокультурних проєктах, а й - здійснювати математичну обробку даних, виявляти прості математичні залежності у навчальному світі, моделювати ситуації із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлювати роль математичних знань в особистому та суспільному житті.

Також участь у грантовій діяльності освітян «Джерела» сприяла отриманню обладнання для реабілітації та розвитку дітей із порушеннями слухової функції, а саме:

- дитячого ігрового аудіометричного комплексу типу «ДІАК» ;
- навчально-корекційного обладнання з програмовим забезпеченням «Світ звуків».

Сучасне реабілітаційно-відновлювальне обладнання забезпечить можливості визначати та поліпшувати стан слухового, мовленнєвого та загального розвитку учнів із порушеннями слуху, допоможе підвищувати рівень слухового сприймання та навичок розпізнавання мовленнєвих звуків .

А шкільний медіа-центр з офісними меблями, комп'ютерним та мультимедійним обладнанням (ноутбуки «Dell Inspiron», проєкційний екран «ELITE SCREENS», проєктор «CANON», багатофункціональний пристрій «SAMSUNG», роутер WI-FI) сприятиме реалізації основних напрямків медіаосвіти та формуванню активного громадянина, спроможного вільно орієнтуватися в сучасному світовому інформаційному просторі. (Додаток1. Стор.19-21).

Творчою групою сурдопедагогів Жариковою С.П., Пивовар М.О., Третяк О.О. створено електронний методичний посібник, який допоможе сурдопедагогам освітніх закладів опанувати роботу з навчально-корекційним обладнанням з програмовим забезпеченням «Світ звуків».

У 2020-2021 навчальному році в рамках реалізації гранту «Міжнародний ресурс з вивчення ASL/УЖМ» здобувачі освіти 3-Д, 4-А, 7-А класів КЗ ЗСЗШ «Джерело» ЗОР та педагог Аляб'єва Ю.С. прийняли участь у семінарах, онлайн-уроках з вивчення англійської жестової мови. Це сприятиме не тільки розвитку кругозору учнів, а й полегше опанування програмового матеріалу з англійської мови.

2. Сучасне обладнання кабінетів для здобувачів освіти початкової ланки згідно вимогам НУШ:

. Інтерактивна проєкція "Жива підлога" (3 шт.) з пакетами програмного забезпечення:

"Розваги" (включає 52 гри для групових та індивідуальних занять);

"Веселе програмування II" для початкової школи (6-8 років) - 4 гри для вивчення базових принципів програмування та комп'ютерної логіки;

"Веселе програмування III" для дітей 9 + - 4 гри для вивчення принципів написання коду програм і логіки мов кодування;

"Весела англійська"- 4-х ігор та занять для вивчення англійської мови для (дитина вчиться розпізнавати англійську мову, вчить англійські букви);

"Основи безпеки життєдіяльності" -4 гри на вивчення правил дорожнього руху;

"Реабілітація" - 16 ігор для терапевтичних та реабілітаційних заходів;

"Навчання" - набір з 32 ігор і занять для дітей шкільного віку для навчальних класів, розділений на сфери знань(1-4 класи)

Ноутбуки –трансформери Impression 100 ES(15 шт);

Мультмедійний комплекс .

Набори роздаткового дидактичного матеріалу на магнітній основі «Математика-1», «Математика-2», «Навчання грамоти» (по 8 шт.).

2.4. Парти-трансформери та стільці.

2. 5 . Магнітні та пробкові дошки, фліпчарти;

2.6. Пуфи різних розмірів;

2.7. Предвіжні шафи, полицки;

2.7. Набори «6 циглинок» ;

2.8. Набори для дослідів.

2.9. Всі перші класи забезпеченні другованими зошитами до кожної галузі.

3. Поступово комплектується кабінет Монтессорі , обладнання якого відповідає всім вимогам.

4. Світлова колона з бульбашок для психологічного розвантаження.

5. Для роботи з дітьми зі синдромом Дауна закуплені кубіки Зайцева (для формування навичок читання), набори нумікону (для формування математичних навичок у дітей). Не можна не сказати про модифіковані підручники, створення яких започаткувала Рябченко Наталія Миколаївна. Складання ТАН-історії за методика ТАН-Содерберг започаткували у своїй роботі Хупавка Надія Миколаївна та Коленко Катерина Вікторівна.

6. Групи дитячого садка облаштовані сучасними меблями, іграшками. Для ефективної реалізації завдань корекційних занять педагоги використовують кінетичний пісок, Су-Джок м'ячі, ляльковий театр, пальчиковий та настільний театри.

Для занять з ЛФК наявні килимки для профілактики плоскостопості. Дуже багато корекційного обладнання виготовляється власноруч: тренажер-застібка, бізіборди. Застосовують арт-технології, гудзико-терапію.

7. Сучасно облаштована бібліотека. І з певністю можна сказати, що виставки, фотозони , які створює до свят, заходів Котій І. М. теж є невід'ємною частиною реалізації корекційно-реабілітаційних завдань і безумовно мають корекційну направленість.

8. Обладнання комп'ютерних класів може позаздрити будь-який освітній заклад Запоріжжя:3-D принтер, 3-D ручки, інтерактивні LCD-панелі, роботизовано обладнання LEGO Mindstorms WeDo2.0

9. Модернізовано актову залу сучасним аудіо-відео –акустичним обладнанням.

Однією зі складових Нової української школи є створення сучасного освітнього середовища, зокрема - багатофункціональних гнучких просторів, що сприяють різним формам роботи та мотивують до навчання.

Створення нового освітнього простору - невіддільна частина оновлення української школи, значуща складова сучасного освітнього середовища, яка створює можливості для різноманітних форм навчальної діяльності, забезпечуючи сприятливу емоційну атмосферу.

З метою активізації педагогічних працівників України в пошуках творчого підходу до питань естетичного оформлення приміщень ЗЗСО та пропаганди прогресивних методів дизайну, Інтернат-портал рейтингу освітніх закладів України запропонував педагогам країни прийняти участь у конкурсі «Конкурсна ОСІНЬ-2021» .

Із захопленням та креативністю педагоги КЗ «ЗСЗШ «Джерело» ЗОР залучилися до участі у Лайт-КОНКУРСІ «100 кращих кабінетів ЗЗСО України».

Щиро вітаємо педагогів Синявіну Ю.А., Козакову О.В., Кривонос А.В., Власову О.В., Третяк О.О., Переяслову С.Л., Орду Л.М., Коваленко Л.В., які стали переможцями конкурсу в номінаціях: «Кращий кабінет початкових класів ЗЗСО» – 2021, «Краща спортивна зала ЗЗСО» – 2021, «Краща зала ритміки ЗЗСО» – 2021.

Підводячи підсумок про вищесказане, можна зробити висновок, що в освітньому закладі «Джерело» створенні всі умови для ефективної корекційно-реабілітаційної роботи.

Результативність наданих корекційно-розвиткових послуг (з урахуванням нозологій) свідчить про збільшення кількісного показника щодо значного покращення загального розвитку здобувачів освіти в наслідок проведення фахової корекційної роботи. Показники незначного покращення або відсутність динаміки на різних етапах обумовлена щорічним зарахування до закладу дітей, які мають складні тяжкі порушення розвитку; збільшення коефіцієнту захворювань на ОРЗ і як наслідок- пропуски занять; у зв'язку з пандемією COVID-19, введенням воєнного стану в Україні, і як наслідок- перехід закладу на навчання за дистанційними технологіями, що ускладнює якісне засвоєння учнями з ООП програмового матеріалу.

Навчальний рік	Кількість класів та дошкільна група	Кількість зарахованих для проведення корекційно-реабілітаційних послуг	Результативність		
			із значним покращенням	із незначним покращенням	без змін у розвитку
2016/2017	25	242	56	173	13

<i>2017/2018</i>	<i>27</i>	<i>262</i>	<i>62</i>	<i>184</i>	<i>16</i>
<i>2018/2019</i>	<i>30</i>	<i>295</i>	<i>72</i>	<i>205</i>	<i>18</i>
<i>2019/2020</i>	<i>31</i>	<i>294</i>	<i>74</i>	<i>198</i>	<i>22</i>
<i>2020/2021</i>	<i>33</i>	<i>308</i>	<i>74</i>	<i>201</i>	<i>33</i>
<i>2021/2022</i>	<i>36</i>	<i>328</i>	<i>78</i>	<i>211</i>	<i>39</i>

Упродовж 2021-2022 навчального року відповідно до річного плану роботи школи-інтернату та з метою підвищення якості проведення корекційних занять адміністрацією закладу здійснювався контроль стану:

- ☐ проведення корекційної роботи щодо розвитку слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та сформованості навичок вимови у здобувачів освіти 1-12 класів / **Додаток 1/**;
- ☐ реалізації корекційної складової навчальних програм в класах для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату щодо забезпечення умов для формування творчих здібностей здобувачів освіти/ **Додаток 2/**;
- ☐ узагальнення результативності корекційної роботи за 2021-2022 н.р. щодо формування й розвитку навичок сприймання зв'язного розмовного мовлення за допомогою зорового та слухового аналізаторів в учнів з порушеннями слухової функції 1-12 класів/ **Додаток 3/**.

Пріоритетні завдання освітнього закладу «Джерело» щодо реалізації корекційно-розвитково-реабілітаційної діяльності:

1. Прологнувати попередній досвід роботи з корекційної педагогіки та впровадити в освітній процес.
2. Продовжувати оптимізацію корекційно-реабілітаційної допомоги дітей з особливими освітніми потребами, враховуючи переорієнтацію ключових принципів її організації функціонування.
3. Активізувати компенсаторні механізми шляхом освітньо-розвивальних методологій.
4. Професійно досліджувати корекційно- реабілітаційний напрям задля розв'язання освітніх проблем.

5. Закладати базисні поняття допомоги дітям з ООП- компенсацію (біологічну, соціальну) та корекцію і реабілітацію(як медичну так і соціально-педагогічну).

6. Забезпечувати оптимізацію процесів формування у дітей основних компетенцій і засвоєння соціального досвіду, накопиченими раніше, що сприятиме інтеграції випускників з ООП у суспільство.

7. Розробити авторські програми щодо розвитку пізнавального та інтелектуального потенціалу у дітей з порушеннями слуху.

8. Створити інтернет- платформу корекційної роботи освітнього закладу.

9. Систематизувати шляхом створення методичного блогу сурдо-педагогів.

10. Розробити методичні рекомендації для педагогів та батьків щодо особливостей організації навчання, комплексної реабілітації, створення передумов для соціалізації дітей дошкільного та шкільного віку.

11. Запроваджувати інноваційні освітні технології на основі моделей спеціальних освітніх послуг для дітей з особливими освітніми потребами щодо залучення батьків дітей з ООП до участі у навчально-реабілітаційному процесі з метою підвищення його ефективності.

12. Розширити штат щодо залучання до роботи ще одного логопеда та практичного психолога.

13. Модернізувати логопедичний та психологічний кабінети.

14. Створити сенсорну кімнату, кабінет соціально-побутової орієнтації, кабінет ЛФК (2), музичну та спортивну зали для дошкільнят.

Додаток 1

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА РАДА КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ЗАПОРІЗЬКА СПЕЦІАЛЬНА ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА-ІНТЕРНАТ «ДЖЕРЕЛО»

НАКАЗ

Про якість проведення корекційної роботи щодо розвитку слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та сформованості навичок вимови у здобувачів освіти 1-12 класів

Відповідно до річного плану роботи школи-інтернату, у рамках внутрішкільного контролю, з метою змістовної й організованої перевірки якості проведення корекційної роботи щодо розвитку слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та сформованості навичок вимови у здобувачів освіти з 09.11.2021 по 29.11.2021 І. Конограй - заступником директора з НВР, С. Жариковою - вчителем-дефектологом слухового кабінету, В. Пліс - вчителем-дефектологом були відвідані заняття з РСЗТСМ та ФВ у 1-12 класах для дітей з порушеннями слуху.

Основним інструментарієм для отримання інформації було вивчення навчальної документації, співбесіди з учителями-дефектологами, які проводять заняття з РСЗТСМ та ФВ, використання під час роботи сучасних методів, технологій та засобів щодо розвитку слухо-зорового сприймання мовлення, а також подолання дефектів звуковимови. Під час відвідування занять особлива увага зверталась на наступні питання (напрямки): методика викладання РСЗТСМ/РССМ та ФВ у 1-12 класах, стилі взаємодії педагога з учнями, формування навичок слухової уваги, слухової пам'яті, координації рук і очей, мобільності, використання інноваційних форм з розвитку слухо-зорової уваги, пам'яті, аналізу й синтезу для сприймання усного словесного мовлення, використання спеціальних вправ та завдань, орієнтованих на формування свідомої мовленнєвої діяльності.

Підсумки перевірки занять з розвитку слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови висвітлено в довідці (додається).

На підставі вищезазначеного,

НАКАЗУЮ:

1. Визначити рівень проведення корекційної роботи щодо розвитку слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та сформованості навичок вимови у здобувачів освіти 1-12 класів як достатній.

2. Заступнику директора з НВР І. Конограй:

2.1. Довести до відома педагогічних працівників, які викладають предмет РСЗТСМ/РССМ та ФВ результати перевірки стану викладання корекційно-розвиткових занять у 1-12 класах.

(до 03.12.2021)

2.2. Контролювати виконання єдиного мовленнєвого режиму всіма педагогами, які працюють з дітьми з порушеннями слуху впродовж освітнього процесу.

(Щоденно)

2.3. Посилити контроль щодо забезпечення педагогами робочого стану та експлуатації індивідуальних слухових апаратів здобувачами освіти з порушеннями слуху 1-12 класів.

(Постійно)

3. Вчителю-дефектологу слухового кабінету С. Жариковій, вчителю-логопеду С. Аведовій:

3.1. Провести семінари практикуми «Інноваційні методи та технології викладання предмету РСЗТСМ/РССМ та ФВ», «Складання логічних синтаксичних конструкцій при роботі з текстом».

(Грудень 2021, січень 2022)

3.2. Спланувати роботу та залучити педагогів щодо проведення практичних занять задля розширення досвіду та підвищення рівня викладання предмету РСЗТСМ/РССМ.

(Січень-лютий, 2022)

4. Вчителям-дефектологам, які викладають предмет «Розвиток слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови»:

4.1. Дотримуватися вимог щодо здійснення єдиного мовленнєвого режиму в освітньому закладі.

(Постійно)

4.2. Активно використовувати на заняттях з РСЗТСМ/РССМ та ФВ інтерактивні методи навчання, спеціальні вправи, інноваційні форми роботи, що сприяють розвитку слухо-зорового/слухового сприйманню мовлення та закріпленню правильної звуковимови.

(Постійно)

4.3. Спрямовувати роботу на формування в учнів розуміння логіко-граматичних закономірностей мовлення, вироблення вмінь і навичок прогнозування змісту мовлення, його усвідомленні та утримання в пам'яті.

(Постійно)

4.4. Доцільно використовувати та зрівноважувати всі види мовленнєвої діяльності (усна, дактильна та жестово-мімічна) на заняттях з РСЗТСМ/РССМ та ФВ.

(Протягом навчального року)

4.5. Створювати на заняттях ситуації спілкування з уявним співрозмовником з метою оволодіння діалогічним і монологічним мовленням згідно з потребами та можливостями дітей.

(Постійно)

4.6. Застосовувати усі можливості слухо-мовних тренажерів «Світ звуків І», «Світ звуків ІІ», «Видима мова».

(Постійно)

4.7. Використовувати під час занять різноманітні різнорівневі завдання, поетичні твори різного ступеня складності, що відповідають інтелектуальному розвитку кожного учня класу.

(Постійно)

5. Контроль за виконанням даного наказу покласти на заступника директора з НВР І. Конограй

Директор

Олександр НІШЕНКО

З наказом ознайомлені:

Конограй І.В.

Жарикова С.П.

Авєдова С.А.

Додаток до наказу Комунального закладу «Запорізька спеціальна загальноосвітня школа-інтернат «Джерело» Запорізької обласної ради від 30.11.2021 № ____

Довідка

про результати перевірки стану якості проведення корекційної роботи щодо розвитку слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та сформованості навичок вимови у здобувачів освіти 1-12 класів

Відповідно до річного плану роботи школи-інтернату, у рамках внутрішкільного контролю, з метою змістовної й організованої перевірки якості проведення корекційної роботи щодо розвитку слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та сформованості навичок вимови у здобувачів освіти з 09.11.2021 по 29.11.2021 І. Конограй - заступником директора з НВР, С. Жариковою - вчителем-дефектологом слухового кабінету, В. Пліс - вчителем-дефектологом були відвідані заняття з РСЗТСМ та ФВ у 1-12 класах для дітей з порушеннями слуху.

Основним інструментарієм для отримання інформації було вивчення навчальної документації, співбесіди з учителями-дефектологами, які проводять заняття з РСЗТСМ та ФВ, використання під час роботи сучасних методів, технологій та засобів щодо розвитку слухо-зорового сприймання мовлення, а також подолання дефектів звуковимови. Під час відвідування занять особлива увага зверталась на наступні питання (напрямки): методика викладання РСЗТСМ/РССМ та ФВ у 1-12 класах, стилі взаємодії педагога з учнями, формування навичок слухової уваги, слухової пам'яті, координації рук і очей, мобільності, використання інноваційних форм з розвитку слухо-зорової уваги, пам'яті, аналізу й синтезу для сприймання усного словесного мовлення, використання спеціальних вправ та завдань, орієнтованих на формування свідомої мовленнєвої діяльності.

Викладання занять з РСЗТСМ/РССМ та ФВ у 1-12 класах здійснюється відповідно до діючих програм:

- Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови для глухих дітей» для підготовчих, 1-5 класів загальноосвітніх навчальних закладів зі спеціальною та інклюзивною формами навчання, навчально-реабілітаційних центрів (авт. Федоренко О. Ф., Ломакіна О. М., Васильєва В. В., Юхимович Л. Ф., Аркуша Ю. М.);

- Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток слухового сприймання та формування вимови для дітей зі зниженим слухом» для підготовчих, 1-5 класів загальноосвітніх навчальних закладів зі спеціальною та інклюзивною формами навчання, навчально-реабілітаційних центрів (авт. Федоренко О. Ф., Мала Н. І., Савчук О. О., Москаленко Т. І.);

- Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток слухового сприймання та формування вимови для дітей зі зниженим слухом» для 6-10 класів загальноосвітніх навчальних закладів (спеціальних та з інклюзивним навчанням), навчально-реабілітаційних центрів (Федоренко О. Ф., Автомонова І. В., Різоль М. В., Коноваленко М. В.);

- Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток слухового сприймання та формування вимови для дітей зі зниженим слухом» для 11-12 класів загальноосвітніх навчальних закладів (спеціальних та з інклюзивним навчанням), навчально-реабілітаційних центрів (Федоренко О. Ф., Автомонова І. В., Різоль М. В., Коноваленко М. В.).

Формування у дітей з порушеннями слуху вимови та мовленнєвого слуху є одним з пріоритетних напрямів педагогічної діяльності, що сприяють загальному розвитку таких учнів, зокрема їхній мовленнєвій поведінці, формуванню навичок усної комунікації для адаптації та інтеграції в суспільство.

Реабілітація школярів з особливими освітніми потребами у 1-12 класах здійснюється через максимальне використання залишкового слуху і збережених аналізаторів на основі діяльнісного та практично- ціннісного підходів.

Метою роботи з розвитку слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови у дітей з порушеннями слуху в 1-4 класах є забезпечення розвитку досвіду, який допомагатиме дітям з порушеннями слуху здобувати нову інформацію, набувати мобільності, формуватиме здатність діяти адекватно в різних життєвих ситуаціях, виховуватиме вміння приймати свідомі рішення та розв'язувати певні завдання.

В ході проведення перевірки було відвідано 15 індивідуальних занять з предмету: в 1-А класі – вчителі І. Конограй та Т.Аушева; у 2-А класі – вчителі В. Пліс та М. Пивовар; у 3-А класі – вчителі С. Жарикова та О. Третяк; у 4-А класі – вчитель Н. Обухова; у 4-Д класі – вчителі Т. Дудченко та С. Авєдова; у 5-А класі – вчитель Ю. Циганок; у 6-А класі – вчитель Р. Коваль; у 7-А та 12-А класах – вчитель Г. Панфілова; у 8-А класі – вчитель С. Перегуда; у 9-А класі – вчитель Ю. Флор; у 11-А класі – вчитель О. Шокарева.

Відвідані заняття показали, що педагоги, які викладають предмет у 1-4 класах, спрямовують свою роботу на формування спроможності учнів виконувати дії за мовленнєвими інструкціями: зведення до відповідності рухів, дій, міміки. Водночас види робіт на заняттях були спрямовані на розвиток навичок виявляти та розпізнавати оточуючі мовленнєві й немовленнєві звуки, орієнтування у просторі, розвиток слухової, зорової пам'яті та уваги, вміння ідентифікувати звук з предметом, об'єктом, що звучить, розпізнавати ритміко-інтонаційні особливості мовлення.

Вчителі самі обирали послідовність розкриття навчального матеріалу в межах окремої теми, але так, щоб не порушувалась логіка його викладання відповідно до особливостей розвитку конкретної дитини.

Під час індивідуальних занять з РСЗТСМ/РССМ та ФВ вчителі-дефектологи використовували різноманітні вправи, спрямовані на розвиток мовленнєвого дихання, голосу, ритміко-інтонаційної сторони мовлення, здатність аналізувати отриману інформацію. З цією метою педагоги І. Конограй, С.Жарикова, Т.Аушева, М. Пивовар застосовували ігрові вправи, що розвивають фонематичні уявлення школярів. Учні визначали перший чи останній звук у слові, послідовність та кількість звуків у слові, підкреслювали звук через інтонаційне посилення голосу (протяжне вимовляння), вставляли потрібні звуки у слова, порівнювали слова, що відрізняються одним звуком (слова-пароніми), пригадували чи конструювали слова із певним звуком тощо.

На заняттях у 1-3 класах вчителі В. Пліс, О Третяк, І. Конограй, С.Жарикова, М. Пивовар використовували спряжене і відображене мовлення, фонетичну ритміку, вправи на розвиток моторики артикуляційного апарату, активізацію його м'язів, закріплювали і підтримували правильну артикуляцію звуків й уміння розрізняти звуки, що помітно відрізняються один від одного. Для цього вони використовували елементи комп'ютерної програми «Видима мова», що значно полегшило засвоєння звуків, які вивчалися та закріплювалися.

Учні 1-го класу сприймали інтонаційні відтінки мовлення, що відображають різні емоції й стан (радість, страх, розгубленість, здивованість та ін.); визначали за характером звучання музичні іграшки, диференціювали музичні та мовленнєві звуки. Учні 2-го класу показали вміння сприймати немовленнєві звучання, голоси тварин, птахів, упізнавати й розпізнавати шуми, сприймати і відтворювати рухами нескладні ритми.

Педагоги О. Третяк та С. Жарикова (3 клас), Н. Обухова, Т. Дудченко, С. Авєдова (4-ті класи) на заняттях працювали над інтонаційною виразністю, наголосом, темпом, ритмом, мовленнєвим диханням, використовуючи різні корекційні вправи.

Навчання вимови здійснювалося педагогами на мовленнєвому матеріалі різного ступеня складності з використанням різних видів мовленнєвої діяльності.

Учні 3-4 класів відтворювали рухливий наголос під час зміни форми слова (за наслідуванням), розпізнавали шуми, голоси (чоловічий, жіночий, дитячий), дотримувалися орфоепічних правил в процесі читання, намагалися відтворити необхідну інтонацію під час діалогу.

Результати перевірки показали, що задля врахування індивідуальних відмінностей в інтелектуальному та психо-емоційному розвитку учнів з порушеннями слуху вчителі-дефектологи 1-4 класів керуються принципом індивідуального підходу до кожного здобувача освіти, організації диференційованого навчання.

Усі вчителі добре володіють навчально-корекційним обладнанням, застосовують інформаційно-комунікаційні технології. У кабінетах наявні комп'ютери з ліцензійними програмами «Світ звуків І», «Світ звуків ІІ», «Видима мова».

Метою роботи з розвитку слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови у здобувачів освіти з порушеннями слуху в 5-12 класах є розвиток слухозорової навички для сприймання усного словесного мовлення, як однієї з передумов повноцінного входження в систему суспільних відносин.

Відвідані заняття показали, що педагоги, які викладають предмет у 5-12-х класах, роботу з формування вимови спрямовують на удосконалення та підтримку сформованих у початковій ланці навичок вимови здобувачів освіти з порушеннями слуху, дотримання ними в мовленні словесно-логічного наголосу, інтонації, темпу, злитості мовлення тощо.

Під час індивідуальних занять з РСЗТСМ/РССМ та ФВ вчителі брали до уваги рівень і особливості слухомовленнєвого розвитку кожного школяра, зважали на сформованість готовності до взаємодії, рівень розвитку активного словника, здійснювали розвиток слухового сприймання та усного мовлення з опорою на слухо-зоро-тактильне сприймання та з використанням індивідуальних слухових апаратів.

У той же час вправи на заняттях були спрямовані на розвиток слухової, зорової пам'яті та уваги, розпізнавання ритміко-інтонаційних особливостей мовлення та інше. Педагоги С. Перегуда, Ю. Флюр, Г. Панфілова використовували під час занять різноманітні вправи з метою розвитку мовленнєвого дихання, голосу, ритміко-інтонаційної сторони мовлення, розвитку здатності аналізувати отриману інформацію.

Педагоги О. Шокарева, Ю. Флюр, Г. Панфілова, С. Перегуда прищеплюють здобувачам освіти інтерес до діалогічного мовлення, вміння складати невеликі оповідання за малюнками, виконувати логічні завдання (розгадування кросвордів, ребусів), формують правильне лексико-граматичне оформлення усного висловлювання, розширюють уявлення про правила мовного і мовленнєвого етикету.

Здобувачі освіти 5-12-х класів відтворюють рухливий наголос під час зміни форми слова, намагаються дотримуватися розмовного темпу під час читання, розпізнають шуми, розпізнають вокальну та інструментальну музику.

Педагоги Ю. Циганок та Р. Коваль на заняттях спонукали здобувачів освіти дотримуватися правильної звуковимови закріплених звуків та їх поєднань у словах і фразах, помічати та виокремлювати на слухо-зоровій основі слово, що не підходить за змістом у реченні. Для цього вони використовували різноманітні різнорівневі завдання, поетичні твори різного ступеня складності.

На всіх заняттях з розвитку слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови у 1-12 класах панувала дружня атмосфера, спостерігався позитивний вплив на психологічний стан дітей з боку педагогів, діти були активними, уважними, розкутими, добре розуміли всі інструкції як в усній, так і в письмовій формі.

Але результати відвіданих занять виявили деякі недоліки у роботі педагогів, а саме:

- не використовує усі можливості слухо-мовних тренажерів (вчитель Т.Аушева);
- недостатньо приділяють уваги такому виду роботи, як спілкування з уявним співрозмовником (вчителі О.Шокарева, Р.Коваль, Ю.Циганок);
- не завжди зрівноважують використання усного, тактильного та жестового мовлення на корекційно-розвиткових заняттях (вчителі Н.Обухова, Ю. Циганок, О.Третяк);
- вчителі-предметники слабо контролюють використання індивідуальних слухових апаратів учнями з порушеннями слуху протягом освітнього процесу;
- завдання та тексти, які використовували педагоги Ю. Циганок, Р. Коваль з метою закріплення правильної звуковимови, розвитку вміння помічати та виокремлювати на слухо-зоровій основі слово, що не підходить за змістом у реченні, не завжди відповідали інтелектуальному розвитку кожного учня класу.

Рекомендації:

1. Учителям, що викладають предмет «Розвиток слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови» у 1-12 класах:

1.1. При проведенні занять з РСЗТСМ/РССМ та ФВ дотримуватись основних принципів навчання: гуманізму, науковості, відповідності віковим особливостям дитини, індивідуалізації, диференціації, наочності.

(Постійно)

1.2. Дотримуватися вимог щодо здійснення єдиного мовленнєвого режиму в освітньому закладі.

(Постійно)

1.3. Активно використовувати на заняттях з РСЗТСМ/РССМ та ФВ інтерактивні методи навчання, спеціальні вправи, інноваційні форми роботи, що сприяють розвитку слухо-зорового/слухового сприймання мовлення та закріпленню правильної звуковимови.

(Постійно)

1.4. Спрямовувати роботу на формування в учнів розуміння логіко-граматичних закономірностей мовлення, вироблення вмінь і навичок прогнозування змісту мовлення, його усвідомлення та утримання в пам'яті.

(Постійно)

1.5. Доцільно використовувати та зрівноважувати всі види мовленнєвої діяльності (усна, дактильна, та жестово-мімічна) на заняттях з РСЗТСМ/РССМ та ФВ.

(Протягом навчального року)

1.6. Створювати на заняттях ситуації спілкування з уявним співрозмовником з метою оволодіння діалогічним і монологічним мовленням згідно з потребами та можливостями дітей.

(Постійно)

1.7. Застосовувати усі можливості слухо-мовних тренажерів «Світ звуків І», «Світ звуків ІІ», «Видима мова».

(Постійно)

1.8. Використовувати під час занять різноманітні різнорівневі завдання, поетичні твори різного ступеня складності, що відповідають інтелектуальному розвитку кожного учня класу.

(Постійно)

2. Вчителю-дефектологу слухового кабінету С. Жариковій, вчителю-логопеду С. Аведовій:

2.2. Провести семінари практикуми «Інноваційні методи та технології викладання предмету РСЗТСМ/РССМ та ФВ», «Складання логічних синтаксичних конструкцій при роботі з текстом».

(Грудень 2021, січень 2022)

2.3. Спланувати роботу та залучити педагогів щодо проведення практичних занять задля розширення досвіду та підвищення рівня викладання предмету РСЗТСМ/РССМ.

(Січень-лютий, 2022)

Заступник директора з НВР

І. Конограй

Додаток 2

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА РАДА
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ЗАПОРІЗЬКА СПЕЦІАЛЬНА
ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА-ІНТЕРНАТ «ДЖЕРЕЛО»

НАКАЗ

28.01.2022

Запоріжжя

№

Про формування творчих здібностей здобувачів освіт початкових класів для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату під час корекційних занять

Відповідно до річного плану роботи школи на 2021-2022 н.р., з метою виконання програм з корекційно-розвиткової роботи та забезпечення умов для формування творчих здібностей здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, у січні адміністрація школи проаналізувала стан реалізації корекційної складової навчальних програм в класах для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату.

У ході перевірки адміністрацією були відвідані корекційно-розвиткові заняття в 1-4 класах для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату. Під час перевірки зверталась увага на стан ведення календарних та щоденних поурочних планів, ефективність використання навчально-методичного і матеріального забезпечення.

Перевіркою встановлено, що вчителі початкових класів обізнані з нормативними документами. Педагоги будують заняття з урахуванням психологічних та індивідуальних особливостей розвитку дітей відповідно до програми НУШ та нового Державного стандарту початкової школи. Зміст занять відповідає вимогам навчальної програми та календарному плануванню.

Корекційно-розвиткову роботу педагоги початкових класів планують та здійснюють на основі діючих програм, затверджених МОН України:

□ «Корекція розвитку» (базова). Програма з корекційно-розвиткової роботи для підготовчого, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату. Чеботарьова О. В., Іванова Н. А., 2015;

□ «Корекція розвитку» (Формування графічних навичок у дітей підготовчого та перших класів). Програма з корекційно-розвиткової роботи для спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату. Чорна І. В. , 2015;

□ «Корекція розвитку» (Лего-конструювання). Програма з корекційно-розвиткової роботи для підготовчого, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату. Лапін А.В., 2015;

□ «Корекція розвитку» (Арт-корекція). Програма з корекційно-розвиткової роботи для підготовчого, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату. Брусенська І. М. , 2015;

□ «Корекція розвитку» (Формування навчально-мовленнєвої діяльності учнів за допомогою казки). Програма з корекційно-розвиткової роботи для підготовчого, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату. Літинська Я. Г., Трембалович І. П. , 2015.

Вчителі Птіцина Г., Переяслова С., Кабарчук П., Власова О. на корекційних заняттях «Арт-корекція», щоб стимулювати творчу активність школярів, використовують такі методи і прийоми як розвиток творчого інтересу, використання цікавих аналогій, створення ситуацій емоційного переживання, метод відкриття, створення ситуації вибору, самостійна дослідницька робота. Зміст програми реалізується педагогами за наступними змістовими лініями: малювання

пластиліном, об'ємні вироби з пластиліну, паперові фантазії, кардмейкінг, декупаж. Враховуючи індивідуальні особливості та потреби здобувачів освіти на своїх заняттях педагоги застосовують інші техніки: плетіння гачком, робота з підручним матеріалом.

Застосовуючи різноманітні форми роботи та реалізуючи освітні технології педагоги на заняттях з арт-корекції створюють такі умови, завдяки яким діти можуть вільно та самостійно висловлювати свої думки, почуття, потреби та мотивацію своєї поведінки, діяльності і спілкування, розкрити внутрішні сили, здібності, проявити креативність мислення.

Наприклад, під час плетіння гачком педагоги намагаються навчити дітей творчо підходити до розв'язування конструкторсько-технологічних задач, які постають перед ними в процесі праці. Разом проходячи всі основні етапи діяльності, слідкують, щоб кожна дитина знала за якими етапами і у якій послідовності слід розв'язувати поставлене перед нею трудове завдання і в чому саме полягають ці етапи, а також уміла їх здійснювати.

На заняттях Птіциної Г. та Переяслової С. природний матеріал перетворюється на комору для розвитку фантазії, творчості, уяви. Процес виготовлення з нього виробів не тільки позитивно позначається на розвитку естетичних почуттів, поповнює навички та вміння, які необхідні дітям, а й обов'язково розвиває їхню дрібну моторику рук, увагу, інтелектуальну та творчу активність.

Створення виробів з природного матеріалу на заняттях Власової О., Кабарчук П. дає можливість поглянути на навколишній світ очима творця, а не споживача. І нехай вироби не дуже досконалі, але вони приносять багато радості і творче задоволення учням. При роботі з природним матеріалом педагоги не тільки розвиваються творчі здібності дітей, але і реалізують міжпредметні зв'язки з уроками читання та розвитку мовлення, малювання, математики.

Одними з багатьох завдань програми Корекція розвитку (формування навчально-мовленнєвої діяльності учнів за допомогою казки) є: створення сприятливих умов для загального і мовленнєвого розвитку дітей, позитивних емоцій учнів, розвиток артистичних здібностей: залучання до показу окремих дій та театральних вистав з іграшками, персонажами казок, за допомогою пальчикового театру; створення необхідних умов, щоб кожна дитина розкрила свої здібності і талант, отримала насолоду від набутого творчого досвіду.

Враховуючи вимоги програми та реалізуючи основні вимоги педагоги Синявіна Ю., Кривонос А., Кабарчук П., на корекційних заняттях з формування навчально-мовленнєвої діяльності учнів за допомогою казки планують з урахуванням рівнів розвитку мовлення та сформованості соціальних і пізнавальних досягнень учнів, їхніх потреб та інтересів, знань, умінь та навичок.

Всі завдання, які запропоновують педагоги діти виконують природно, невимушено, з цікавістю та бажанням досягти результату. Ігрові ситуації, загадковість сюжету казок, театральних дійств спонукають здобувачів освіти до дії, вселяють оптимізм, позитивні емоції, впевненість у собі. Вдало підібрані завдання розширюють знання дітей про навколишній світ, розвивають логічне мислення, збагачують активний і пасивний словник учнів, розвивають фонематичний слух, мовленнєве дихання, дрібну моторику, пам'ять, увагу. Різноманіття видів робіт під час занять розвивають творчу уяву учнів, їхню фантазію, артистичні здібності, власну ініціативу; закріплюють знання про кольори та їх відтінки, предмети побуту,

сприяють розвитку вмінь класифікувати предмети, систематизувати й аналізувати, робити прості узагальнення. Різні види діяльності сприяють розвитку артикуляції, творчої уяви. Таким чином, школярі водночас і граються, і навчаються. Учні вчаться бути уважними слухачами і добрими співрозмовниками, відповідати на запитання і формулювати їх, описувати предмети, називати дії, ознаки, властивості. Всі вправи наведені у формі різноманітних ігрових завдань, але вимагають безпосередньої участі педагога під час їх виконання. З метою удосконалення всебічного мовленнєвого розвитку школярів педагоги класу плідно співпрацюють з вчителем-логопедом закладу Аведовою С.

Ігрові ситуації, загадковість сюжету літературних творів, які запропоновують своїм учням Кривонос А., Кабарчук П. спонукають школярів до дії, вселяють оптимізм, позитивні емоції, впевненість у собі. Розроблені практичні заняття, де інтегруються кілька видів діяльності, допомагають педагогам ефективно організувати розумово-пізнавальну діяльність школярів у процесі навчання розвитку мовлення, утримувати увагу учнів протягом тривалого часу, не стомлюючи її, забезпечувати можливість розвитку різних їхніх творчих здібностей: образотворчих, мовних, сенсорних.

Однією з важливих умов оновлення системи освіти є залучення до процесу навчання ЛЕГО-технологій. Використання ЛЕГО-конструкторів у освітній та корекційно-розвивальній роботі з дітьми з особливими освітніми потребами виступає оптимальним засобом формування навичок конструктивної ігрової, навчальної діяльності та критерієм їх психофізичного розвитку, в тому числі становлення таких важливих компонентів діяльності, як уміння ставити мету, підбирати засоби для її досягнення, докладати зусилля для точної відповідності отриманого результату до попереднього задуму

Під час занять з ЛЕГО-конструювання вчителі Власова О., Синявіна Ю., Драєвська С. залучають дітей до творчості через власну соціально значиму практичну діяльність. Кожне заняття педагогів було спрямоване на оволодіння основами конструювання, на залучення дітей до активної пізнавальної та творчої роботи. Процес навчання цими вчителями будується на єдності активних і захоплюючих методів і прийомів навчальної роботи у процесі якої засвоєння знань, законів і правил школярами викликає у них розвиток творчих здібностей, підвищення самооцінки.

Основними формами проведення занять є: вільні заняття; виставки; змагання; захист проєктів. На заняттях педагоги використовуються три основних види конструювання: за зразком, за умовами та за власним задумом.

Драєвська С. під час занять не тільки навчає дітей фантазувати, творчо мислити, але й значну увагу приділяє формуванню у здобувачів освіти вмінь спілкуватися, співпрацювати, влаштовувати спільні ігри, поважати свою і чужу працю.

Вправи, завдання, які запропоновують учням Власова О., Синявіна Ю. при роботі з лего-конструтом позитивно впливають на психофізичний розвиток учнів, підвищують їх мотивацію до навчання, реалізуючи міжпредметні зв'язки з усіх галузей. Працюючи над тематичною моделлю, учні не тільки користуються знаннями, отриманими на уроках математики, ЯДС, образотворчого мистецтва тощо, а й поглиблюють їх.

Аналізуючи заняття педагогів 1-4 класів, слід відзначити доцільність та ефективність використання педагогічних методів та прийомів з метою стимулювання творчої активності школярів, а саме:

- створення сприятливої атмосфери спілкування (безоцінкові судження);
- збагачення педагогічного середовища новими враженнями та судженнями;
- забезпечення привабливого творчого характеру діяльності;
- чітке визначення мети і кінцевих результатів роботи, способів її оцінювання;
- спонукання до генерування оригінальних ідей;
- залучення учнів у процес планування мети і поточних завдань творчого об'єднання;
- повага, довіра, визнання й подяка за досягнуті результати;
- надання права самостійно приймати рішення;
- практична спрямованість навчання;
- моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне розв'язання проблем тощо.

Виходячи із вищезазначеного,

НАКАЗУЮ:

1. Вважати рівень стану роботи педагогів початкових класів для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату щодо формування творчих здібностей здобувачів освіти задовільним.

2. Заступнику директора з НВР Конограй І.:

2.1. Довести до відома вчителів результати контролю за станом проведення корекційних занять в 1-4 класах для дітей з порушеннями ОРА.

(03.02.2022)

2.2. Контролювати чітке планування та неухильне дотримання змісту навчальних вимог щодо виконання практичного мінімуму програмового матеріалу, не допускаючи перевантаження учнів.

2. Педагогам початкових класів для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату, які проводять корекційні заняття:

2.1. Використовувати різноманітні форм та методи організації навчальної діяльності для актуалізації суб'єктивного досвіду учнів.

(Протягом навчального року)

2.2. Використовувати під час занять всі види діяльності, які будуть сприяти формуванню зв'язного мовлення, заохоченню дітей до виправлення помилок у мовленні, формуванню мовленнєво-творчих здібностей. відповідних умінь і навичок, розвитку слухової пам'яті, уваги, сприйняття, логічного мислення, уяви та інтелектуальних здібностей дітей, сприяти об'єднанню дітей у колектив у процесі спільної мовленнєвої та практичної діяльності.

(Постійно)

2.3. Розширювати базу дидактичного матеріалу, який дозволяє учневі обирати найбільш прийнятні для нього вид і форму реалізації творчих задумів, проявляти ініціативу.

(Постійно)

2.4. Співпрацювати з вчителем-логопедом закладу з метою удосконалення всебічного мовленнєвого розвитку школярів.

(Постійно)

3. Контроль за виконанням даного наказу покласти на заступника директора з НВР Конограй І.

Директор

Олександр НІШЕНКО

З наказом ознайомлені:

Конограй І.

Драєвська С.

Переяслова С.

Кривонос А.

Кабарбук П

Синявіна Ю.

Власова О.

Додаток 3

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА РАДА
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ЗАПОРІЗЬКА СПЕЦІАЛЬНА
ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА-ІНТЕРНАТ «ДЖЕРЕЛО»

НАКАЗ

27.05.2022

Запоріжжя

№

**Про підсумки слухо-зорового та
слухового сприймання контрольного
мовленнєвого матеріалу учнями з
порушеннями слуху 1 – 12 класів
за 2021-2022 навчальний рік**

Відповідно до річного плану роботи освітнього закладу, у рамках внутрішкільного контролю у травні 2022 року було здійснено узагальнення результативності корекційної роботи за 2021-2022 н.р. щодо формування й розвитку навичок сприймання зв'язного розмовного мовлення за допомогою зорового та слухового аналізаторів в учнів з порушеннями слухової функції 1-12 класів.

Враховуючи чинні нормативні документи (Закон України «Про правовий режим воєнного стану», укази Президента України від 24.02.2022 №64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» та від 14.03.2022 № 7168 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», наказ Міністерства освіти і науки від 28.03.2022 № 274 «Про деякі питання організації здобуття загальної середньої освіти та освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні», лист Міністерства освіти і науки від 06.03.2022 № 1/3371-22 «Про організацію освітнього процесу», розпорядження голови Запорізької обласної військової адміністрації від 29.03.2022 № 137 «Про організацію освітнього процесу», наказу Департаменту освіти і науки Запорізької обласної державної адміністрації від 29.03.2022 № 162 «Про організацію освітнього процесу») та зміни у роботі закладу, пов'язані з введенням воєнного стану на території України (наказ по освітньому закладу «Про відновлення освітнього процесу» від 29.03.2022 №), з метою визначення результативності корекційної роботи щодо формування й розвитку навичок сприймання зв'язного розмовного мовлення за допомогою зорового та слухового аналізаторів аудиторською комісією закладу були вивчені результати моніторингу сформованості навичок СЗТСМ за І семестр, результати контролю стану проведення занять в дистанційному режимі.

До складу комісії були залучені:

Конограй І. – заступник директора з НВР;

Жарикова С. – учитель-дефектолог, інструктор слухового кабінету;

Пивовар М. – учитель-дефектолог.

Виходячи із специфіки корекційної складової у навчанні дітей з порушеннями слуху, ґрунтуючись на системних і цілісних знаннях про особливості розвитку такої категорії дітей, в основу слухової роботи були покладені спеціальні принципи:

Відповідність корекційного сурдопедагогічного впливу логіці розвитку дитини з порушеннями слуху.

Системного, динамічного, корекційного за формою і сурдопедагогічного за змістом підходу у навчанні школярів з вадами слуху.

Змістової і темпової індивідуалізації навчання глухих учнів та учнів зі зниженим слухом.

Суб'єкт – суб'єктної взаємодії сурдопедагога та глухої або слабочуючої дитини.

Знаково-інтелектуального розвитку учнів з вадами слуху.

Кодування і декодування інформації по лінії звук – графічність – вербальність і навпаки.

Взаємовідповідності активності дорослого і дитини у навчанні.

Трансформації змісту навчального матеріалу у проект навчання.

Особливого значення сурдопедагога надавали відбору мовленнєвого матеріалу для проміжного контролю, адже він повинен не тільки відповідати основним вимогам, які пред'являлися до формування усного мовлення дітей з порушеннями слухової функції, а й бути засобом розвитку мовленнєвого слуху та формувати в учнів слухові образи.

Увесь вербальний матеріал надавався у розповідних, питальних та спонукальних реченнях, оскільки ці види речень необхідні, в першу чергу, для розвитку усного мовленнєвого спілкування з оточуючими.

На кінець I семестру перевіркою було охоплено 82 учня з 1 по 12 клас.

Підсумком перевірки став відсоток сприймання учнями з порушеннями слуху контрольного зверненого мовлення бісенсорно та моносенсорно, який підраховувався від загальної кількості запропонованого мовленнєвого матеріалу.

Результати перевірки по класам представлені у наступній таблиці:

№ з/п	Клас	ПІБ вчителя	Середній результат по класу у %
1.	1 – А	Аушева Т.Г. Конограй І.В.	32,8 % - слухо-зорово 24,0 % - на слух
2.	2 – А	Аушева Т.Г. Пліс В. М. Пивовар М.О.	42,3 % - слухо-зорово 6,3 % - на слух
3.	3 – А	Жарикова С.П. Третяк О.О. Пліс В.М. Щербак Н.В.	45,7 % - слухо-зорово 17,1 % - на слух
4.	4 – А	Обухова Н. О. Жарикова С. П. Конограй І. В. Аушева Т.Г.	40,8 % - слухо-зорово 8,8 % - на слух
5.	4 – Д	Жарикова С. П. Дудченко Т.М. Аведова С.А. Парнюк Н.М.	13,5 % - слухо-зорово 70, 5 % - на слух
6.	5 – А	Циганок Ю.Ю.	58,0 % - слухо-зорово 16,7% - на слух
7.	6 – А	Перегида С.В. Коваль Р.О. Панфілова Г.М. Данкевич Г.Б.	59,0 % - слухо-зорово 23,5 % - на слух
8.	7 – А	Панфілова Г.М.	42,7 % - слухо-зорово 39,3 % - на слух
9.	8 – А	Перегида С.В.	49,0 % - слухо-зорово 12,5 % - на слух
10.	9 – А	Флор Ю. О. Матвієнко Н.В.	32,9 % - слухо-зорово 17,3 % - на слух
11.	11 - А	Шокарєва О. Є. Крохмаль Н.Б.	48,0 % - слухо-зорово 21,7 % - на слух
12.	12 - А	Панфілова Г. М.	61,3 % - слухо-зорово 30,0 % - на слух

Середній показник слухо-зорового сприймання вербального матеріалу учнями з порушеннями слуху по школі дорівнює 43,8 %, а відсоток слухового сприймання зверненого мовлення становить у середньому по всіх класах – 24,0 %.

З метою якісного надання освітніх послуг під час проведення корекційних занять в дистанційному режимі педагоги закладу:

Внесли корективи в календарне планування з метою надолуження програмового матеріалу у зв'язку з запровадженням вимушених канікул та припиненням занять у зв'язку із введенням воєнного стану.

Створили банк методичного забезпечення для проведення занять з РСЗТСМ:

- дидактичний матеріал для занять зі здобувачами освіти 1-12 класів;
- кейс відео-матеріалів (вправи, завдання) з каналу YouTube.;
- завантажили на Google Диск зразки конспектів, рекомендацій для батьків, дидактичний матеріал для педагогів.

3. Здійснювали освітній процес, використовуючи наступні засоби комунікації:

- розміщення завдань та рекомендацій на власних блогах, е-журналах;
- створення груп із батьками, учнями у соціальних мережах (Viber, Telegram, WhatsApp тощо);
- використання електронних платформ (ZOOM, Google Classroom тощо);
- проведення скайп-конференцій.

Аналіз роботи педагогів в дистанційному режимі дозволив виявити недоліки щодо організації освітньої діяльності, а саме:

Недостатньо використовувалися у роботі конструктори інтерактивних завдань, які дозволяють зручно й легко створювати електронні інтерактивні вправи, що сприяють активності, самостійності, ефективності, зв'язку теорії з практикою, поєднання колективних та індивідуальних форм навчальної роботи (LEARNINGAPPS, mozaBook, Triventy тощо).

Замала кількість практичних завдань, які сприяють розвитку слухо-зорової уваги, пам'яті, мислення, мовлення (усного та письмового) для самостійного опрацювання учнями.

Недостатній формат адаптації та відпрацювання наочного матеріалу для використання під час дистанційного навчання з метою формування та закріплення навичок вимови.

Аналіз отриманих даних під час перевірки сформованості навичок СЗТСМ за І семестр, результати контролю стану проведення занять в дистанційному режимі дозволяє окреслити певні передумови успішного сприймання мовленнєвих стимулів слухо-зорово або на слух учнями з сенсорними порушеннями, а саме:

- ☐ характер артикуляції, темп мовлення, виразність міміки та жестів;
- ☐ ступінь розвитку мовлення з боку його лексики та граматики, а також ступінь оволодіння навичками вимови;
- ☐ інтенсивне тренування в розпізнаванні усного мовлення за допомогою слухового, зорового та кінестетичного аналізаторів;
- ☐ індивідуальні особливості вищої нервової діяльності, що впливають на швидкість і точність зорового сприймання мовленнєвих рухів, здібність до відображеного їх відтворення, а також на рухливість думки, кмітливість, здатність до здогадки;

- причетність мовленнєвої інформації до ситуації, в якій вона передається, до теми попередньої розмови;
- вміння прогнозувати та моделювати мовленнєве висловлювання за окремими опорними ознаками;
- здатність дітей з порушеннями слухової функції робити звуковий аналіз слова, наявність певного змістового контексту, який у значній мірі компенсує брак звукової інформації за допомогою смислової;
- систематичне використання у ході всього навчально-виховного процесу звуко-підсилюючої апаратури в різних акустичних умовах, а також тренування у сприйманні непідсиленого звука;
- практичне використання комп'ютерних корекційно-розвиваючих програм для ефективного розвитку мовленнєвого дихання, голосу, звуковимови, самостійного мовлення, слухового сприймання та цілого ряду психічних функцій.

На підставі вищезазначеного,

НАКАЗУЮ:

1. Вважати результати проміжної перевірки слухо-зорового та слухового сприймання усного мовлення учнями з порушеннями слуху 1 – 12 класів як задовільні.
2. Визначити рівень проведення занять з РСЗТСМ в дистанційному режимі як середній.
3. Заступнику директора з навчально-виховної роботи Конограй І.:

3.1. Здійснювати контроль в ході всього освітнього процесу за дотриманням вимог щодо виконання єдиного слухо-мовленнєвого режиму в закладі, який передбачає, передусім, розвиток навичок усної комунікації учнів з вадами слуху.

(Постійно)

4. Інструктору слухового кабінету, вчителю-дефектологу Жариковій С.:

4.1. Надавати різнобічну допомогу молодим спеціалістам, таку як: визначити зміст і об'єм роботи та правильно її спланувати, віднайти найбільш ефективні методичні засоби, визначитися з видами роботи, організувати облік результатів роботи і провести їх аналіз, роз'яснити методичні вимоги щодо використання звуко-підсилюючої апаратури.

(Протягом року)

4.2. Включити до семінарських занять, поряд з іншими проблемами, й обговорення питання специфіки корекційної роботи щодо розвитку мовлення і комунікативних навичок у дітей з бімодальною стимуляцією, оскільки з кожним роком кількість таких учнів у школі збільшується.

(Упродовж 2022-2023 н.р.)

4.3. Проводити аудіометричне обстеження дітей з порушеннями слуху для своєчасного виявлення причин низького рівня сприймання та розпізнавання мовлення, визначення ступеню втрати слуху та з метою подальшого коригування й налаштування індивідуальних слухових апаратів.

(Грудень, травень кожного року)

5. Вчителям-дефектологам індивідуальної корекційної роботи:

5.1. Посилювати слуховий компонент в комплексному слухо-зоровому сприйманні мовлення учнями з порушеннями слуху з використанням індивідуальних слухових апаратів, систем КІ з метою виховання ініціативності у словесному спілкуванні в процесі навчання.

(Протягом навчального року)

5.2. Здійснювати дозування звукового навантаження під час організації роботи з розвитку слухового/слухо-зорового сприймання й формування вимови учнів з вадами слуху, а також враховувати етапність у формуванні слухових уявлень (сприймання, розрізнення, упізнавання, розпізнавання) відповідно до особливостей стану слухової функції (динамічний діапазон слуху, частотний діапазон звуків тощо).

(Протягом навчального року)

5.3. Надавати особливу увагу формуванню у дітей з порушеннями слуху мобільності, тобто сприяти засвоєнню нових видів діяльності та переключенню на інші у процесі сенсорної інтеграції шляхом оновлення змісту навчання, його вдосконалення та адаптації до суспільних змін і перетворень, до інновацій у техніці тощо.

(Постійно)

5.4. Забезпечувати розвиток досвіду, який допомагатиме учням з вадами слуху здобувати нову інформацію, формуватиме здатність діяти адекватно в різних життєвих ситуаціях, виховуватиме вміння приймати свідомі рішення та розв'язувати певні завдання.

(Постійно)

5.5. Доцільно підходити до відбору наочного матеріалу щодо формування та закріплення навичок вимови в учнів з порушеннями слуху. Використовувати та опановувати є-платформи інтерактивних завдань, які сприяють розвитку слухо-зорової уваги, пам'яті, мислення, мовлення (усного та письмового) для самостійного опрацювання учнями.

(Постійно)

5.6. Відпрацювати та систематизувати, зробити зручними для застосування в он-лайн роботі артикуляційні вправи, звукові доріжки, тренажери для читання, створюючи власні відео-записи, презентації.

(Серпень – вересень 2022)

6. Вчителям початкових класів, вихователям та викладачам, які працюють з дітьми з порушеннями слуху:

6.1. Залучати батьків учнів з сенсорними порушеннями в роботу з удосконалення мовленнєвого слуху, надавати їм методичну допомогу з метою підвищення результативності роботи щодо розвитку мовленнєвого слуху у дітей, проводити цілеспрямовані слухові тренування не тільки на уроках, а й у позакласні години.

(Протягом навчального року)

6.2. Реалізовувати під час музично-ритмічних занять наступні завдання: працювати не тільки над розвитком рухової та емоційно-вольової сфери вихованців з вадами слухової функції, а й розширювати їх пізнавальні інтереси, забезпечувати взаємодію з мовленням, мовно-руховим аналізатором, автоматизовувати вимовні навички, сприяти виразності усного мовлення дітей, розвивати слухове та слухо-зорове сприймання як немовленнєвих звучань, так і мовленнєвих стимулів.

(Протягом навчального року)

7. Контроль за виконанням даного наказу покласти на заступника директора з навчально-виховної роботи І. Конограй.

Директор

Олександр НІШЕНКО

З наказом ознайомлені:
Конограй І.
Жарикова С.